GAZETA KRAKOWSKA

Nro 68.

Z KRAKOWA DNIA 23 SIERPNIA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Petersburga d. 20 Lipca d. k.

Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość dnia 9 t. m. o godzinie 2giey z południa przybył do Ługi, a dnia 10 o godzinie 9tey w wieczór do Porchowa. W obu tych mieyscach po odmianie koni, w porządanem stanie zdrowia w dalszą puścił się podróż.

Cesarz Jegomość z powodu śmierci Xiężney Oranii Wilhelminy wdowy, matki N. Króla Niderlandskiego, rozkazał włożyć żałobę u dworu na dwa tygodnie, zaczynaiąc od dnia 14 Lipca.

Dnia 7 b. m. o godzinie 2giey z południa nadzwyczayny i pełnomocny Poseł W. Brytanii, Kawaler Bagot, miał audyencyą wstępną u N. Cesarzowey Jeymości, Elżbiety Alexiciewny, w pałacu na kamiennym Ostrowie, a potem o godzinie 4 miała szczęście bydź stawioną przed Cesarzową Jeymością Pani Bagot, żona pomienionego Posła.

Dnia 8 t. m. w tymże pałacu o godzinie 1wszey otrzymał audyencyą pożegnania u NN. Cesarstwa Jchmość, naprzód u Cesarza Jmci a potem u Cesarzowey Jeymości Elżbiety, wyieżdzaiący ztąd Minister Hiszpański Zea-Bermudez.

Rossyyskie Towarzystwo Biblijne dnia 18 Lipca, będzie miało siódme posiedzenie publiczne, na którym zda sprawę z działań swoich w roku siódmem. Mieysce posiedzenia w pałacu Tauryckim.

Z Berlina d. 6 Sierpnia.

Wczoray po południu odprawił się w tuteyszey kaplicy zamkowey chrzest urodzonego dnia 21 Czerwca, syna Xiążęcia Pruskiego Fryderyka. Dano mu imie: Fryderyk Wilhelm Ludwik Alexander. Swiadkami tego obrzędu byli obecni: Król Jmć, Królewic następca tronu, Xiąże Pruski Wilhelm syn Królewski, Xiężna Pruska Alexandra, Xiąże Pruski Wilhelm, brat Królewski z małżonką swoią, Xiąże Cumberland, z małżonką swoią, tudzież Wielki Xiąże Meklenburg-Strelitz; nie obecni zaś: N. Cesarz Rossyyski, N. Cesarzowa Rossyyska wdowa, Król Jmć Niderlandski z małżonką swoią, Xiążęta Pruscy Karol i Henryk, Wielki Xiąże Rossyyski Mikołay z

małżonką swoią W. Xiężna Alexandrą, Xiąże następca Heski, z małżonką swoią, Xiąże Anhalt-Dessau także z małżonką swoią, Xiężna Pruska Ludwika małżonka Xiążęcia Antoniego Radziwiłła, Xiąże Anhalt-Bernburg z małżonką swoią; Elektor Heski, Xiąże Saxen Gota z małżonką swoią, Xiężne Lippe-Detmold wdowa, Xiężna Anhalt-Zerbst wdowa, i Xiężna Schwarzburg-Sondershausen, wdowa. Chrzest dał Biskup Kościoła Ewanielickiego Eylert.

Z Paryża d. 5 Sierpnia.

Rozporządzeniem Królewskiem roczny dochod Marszałków Francuzkich bez obowiązków oznaczony iest 40,000 Fr. bez żadnych innych dodatków, a czyniących służbę Majorów ienerałów drugie tyleż. Od 1go Sierpnia ustaie także zapłata zamięszkania dla officerów nie czyniących obowiązków służby.

Ponowiony tu iest zakaz robienia wiatrowek, laszek ze szpadami, sztyletów i inney podeyrzaney broni.

Poseł Neapolitański, Xże Castelcicala, miał dnia wczorayszego nadzwyczayne u Króla posłuchanie, po którem udał się do Xiężny Berry. Słychać, iż rzeczony poseł odebrał przez gońca wiadomość o zaburzeniach w Sycylii. Odwiedził on także Xiążęta.

Onegday uwięziony tu został człowiek, który od 14 dni około pawilonu Marsan chodził, a mianowicie w chwili, kiedy sądził, że Xiężna Berry wyydzie do okna lub na przechadzkę. Widziano go także w krzewiu, które znayduie się pod oknami Xiężny. Znalazł także sposobność uyścia baczności straży i iedną noc przepędził w tem krzewiu.

Do nowych mod, które odradzaią się z dawnych należy teraz także noszenie wielkich fachiarzów, których i mężczyzni obok lorynetek w teatrach używaią.

Pięciu złoczyńców chciało znowu w Bercy podłożyć ogień. Udali się do iedney z gościnni i kazali sobie dać ieść. Tymczasem udał się ieden z nich na dziedziniec, gdzie stało wiele beczek z spirytusem i wodką i rzucił rozpalony lunt do leżących w pobliskości trzasek i słomy. Człowiek od sikawek postrzegłszy to, przytrzymał hultaia, chociaż dwa razy był od niego nożem pchnięty, a reszta 4 podpalaczów zostali w gościnni pochwyconemi. Wszczął się ogień, ale zaraz przygaszony został. Sądzą, iż hultaie ci mieli tylko zamysł kradzieży.

W Viel (w wyższych Pireneach) przy rznięciu drzewa oparła się piła. Dochodzono tego przyczyny i znaleziono w nim wiele kamieni, a pomiędzy temi ołowianą puszkę z 8000 Fr. w złocie z czasów Ludwika 1480. Domyślaią się, iż te pieniądze pochodzą od wieśniaka, który znaczny wziął spadek, a nie użył go widocznie. Nie żyiąc w zgodzie z swoiemi synami, ukrył zapewne te pieniądze, a przed śmiercią nie miał czasu ich wyiawić. Kupiec i sprzedawca tego drzewa sprzeczaią się teraz o własność tych pieniędzy.

Z Włoch d. 31 Lipca.

Posłom zagranicznym w Neapolu oznaymiono okólnikiem, że większość głosów w Sycylii, iakkolwiek niektóre żądaią odmienney konstytucyi od Hiszpańskiey, iest wszelako za teraźnieyszem panuiącym Domem.

Na wysłaney z Neapolu do Sycy-

lii eskadrze znaydować się tylko maią tacy dowodcy, officerowie, maytkowie i żołnierze, którzy iuż konstytucyią zaprzysięgli, a zwłaszcza officerowie, których oprocz tego publiczne mnimanie zaleca.

Dziennik konstytucyyny Królestw obu Sycyliy (dotychczasowa Dworska Neapolitańska gazeta) zawiera o zdarzeniach w Palermo następuiące szczegóły: — Wiadomość o przyięciu konstytucyi w Neapolu sprawiła tam radość powszechną. Zwolna iednak słyszeć się dały głosy życzące niepodległości czyli oddziału reprezentacyi Sycyliyskiey od Neapolitańskiey. Tym końcem zawdziano trzechkolorową kokardę, którą naprzód z żołtą szlifą u kapeluszów, a potem na piersiach noszono. Na uroczystość S. Rozalii (*) zebrało się mnostwo ludzi do miasta, co dało powód do rozdwoienia umysłów, które zamieniło się w krótce w otwarte zaburzenie. Lecz zdaie się, że iuż spokoyność przywrócona została.

Kommissyia publicznego bezpieczeństwa w Neapolu wydała pod d. 20 Lipca następuiące obwieszczenie: — "D. 16 Lipca wszczęło się w Palermo zaburzenie; woyska pośpieszyły na przywrocenie spokoyności; lecz niestety toczyła się krew mężów, którzy iako synowie tey samey oyczyzny kochanemi bydź powinni. W środ okropney tey sceny, szanowanemi iednak sumiennie byli obywatele Neapolitańscy; burzyciele nie poważyli się przestąpić świętych praw gościnności. Ci którzy mięszkania zrabowali, popowracali zabrane rzeczy, skoro dowiedzieli się, iż do naszych współziomków należą. W tey chwili, kiedy to piszemy, utworzona z naywiększem niebezpieczeństwem junta i złożona z przyiacioł porządku, przywróciła zapewne przerwaną w tey stolicy przez intrygantów, niegodnych oyczyzny, spokoyność. Bawiący w Neapolu Sycyliianie, unoszący się słusznym gniewem na znieważaiących imie Sycyliyskie zbrodniarzów, złożyli dziś rano przed Królewicem Następcą tronu, Jeneralnym Wikaryuszem państwa, przysięgę na konstytucyią Hiszpańską. Neapolitanie! ubolewaymy nad błędami uwiedzionych naszych współbraci, i naprowadzaymy ich szlachetnością i umiarkowaniem na drogę prawą." — Podług prywatnych listów rzeź w Palermo była okropna; wypuszczeni z więzień zbrodniarze rozszerzyli mord i pożar po całem mieście, a z okien lano na żołnierzy wrzącą oliwę. Wyginęła większa część pułku Królowey.

Jeneralny Wikaryusz państwa wydał pod d. 14 Lipca następuiąca odezwę:

"Ferdynand I wszy z Bożey Łaski i przez konstytucyią Król państwa obu Sycyliy; My Franciszek, Królewic Następca tronu i Jeneralny Wikaryusz. — Ludy,

(*) Podczas corocznego obchodu święta S. Rozalii w dniu 11 Lipca w Palermo ciągniona iest na kołach po ulicach 50 mułami lub wołmi ogromna machina i która iest 70 stóp długa, 30 szeroka, 80 wysoka i przewyższa niektóre domy. Na tey machinie znayduie się mnostwo drzew pomarańczowych, faierek z kwiatami i muzykantów, a na samem wierzchu stoi na olbrzymiey kopule srebrne popiersie S. Rozalii. Na tę trzy dni trwaiącą z różnemi zabawami połączoną uroczystość, zgromadzaią się ze wszystkich części wyspy mięszkańcy.

)2(

nayukochańsze Syny Króla! Zaledwo Nayiaśnieyszy Nasz Oyciec przekonał się, iż żądacie konstytucyynego Rządu, uprzedził zaraz powszechne życzenia i proponował wam konstytucyią ludu, z którym od wieków zostaiecie w związkach. Król zwołał na 1wszy Października parlament, dla bronienia waszey wolności i niepodległości przeciw zagranicy. Musicie się okazać teraz godnemi dobra, którego żądaliście, a które wam Król nadał. Zmnieyszyliśmy iuż o połowę opłatę od soli, która nayuciążliwszą była dla ubogiey klassy ludu. Podobneż zmnieyszenie ciężarów także na Sycylii nastąpi. Lecz po każdem zmnieyszeniu nasąpi niedobor w przychodach, a ten niedobor pociągnie za sobą upadek kraiu. Reforma w dochodach skarbowych nastąpić nie może bez reformy razem w wydatkach. Każemy wygotować tę pracę do zebrać się maiącego parlamentu, lecz aż do iego rozstrzygnienia pozostać wszystko musi w dotychczasowym stanie. Wszystkie inne podatki muszą bydź iak dotąd opłacane i ofiary poiedynczych osób uważane bydź powinny iako przykładaiące się do ukończenia naszych cierpień. Gdy utworzyliśmy juntę z osób, które miały za sobą publiczne mniemanie, musicie przeto w niey, tak iak My, położyć wasze zaufanie. Musicie dać iey czas do zastanowienia się nad reformami, których żądaliście, i do obmyślenia środków dla powiększenia prawdziwey szczęśliwości. Potrzeba nakoniec rozroznić uroione dobro od aktualnego, które iest owocem nietylko myśli, ale i doświadczenia. Zaprowadzenie polityczney reformy Królestwa uwieczniliście bezprzykładnem umiarkowaniem; niechayże ta sama cnota towarzyszy wszystkiem działaniom, które ieszcze pozostaie czynić. Udzielaycie wasze zdania juncie; odłożcie na bok wszystkie prywatne widoki i oczekuycie od zwołanego parlamentu owego porządku i wypadku, przez które z naywiększą troskliwością i nayżywszem życzeniem założyliśmy sobie widzieć was szczęśliwemi.

(pod.) *Franciszek J. W.*

W Sycylii panuiąca ciągle szusza zrządziła wielki nieurodzay zboża, i toż samo z Afryki donoszą. (Sycylia iest nayurodzaynieyszą wyspą w Europie, a naywiększą na morzu środziemnem, liczy do 1 mill. 300,000 mieszkańców. Pomiędzy temi znayduie się do 80,000 duchownych. Za Rzymian ieszcze nazywana była Sycylia ich spiżarnią. Palermo stolica, w którey niegdy do 200,000 ludzi mieszkało, zawiera teraz ledwie 130,000. Messyna około 30,000, Katalonia 25,000, Girgenli 20,000, a Syrakusa 15,000.)

Słychać, iż zbiegły z Rzymu Gubernator, Prałat Pacca, znaydował się na czele Carbonari (Węglarzów) i że po ucieczce z Rzymu bawił potaiemnie w kraiu Neapolitańskim i przygotowywał zaszłą rewolucyią. Właściwie miał bydź Rzym środkowym punktem tey rewolucyi; ale ieden z Xięży doniosł Rządowi o zamachach Gubernatora, o czem ten dowiedziawszy się ratował się ucieczką. Pomimo tego jednak mowią, iż w wielu miastach państwa Kościelnego, a nawet w Rzymie widzieć się dały niektóre zaburzenia.

J. Cesarzewicowska Mość W. Xiąże Toskański mianował d. 26 b. m. Pułkow-

nika Casanueva jenerałem majorem i poruczył mu dowodztwo nad wszystkiemi woyskami W. Xięstwa.

Z Madrytu d. 26 Lipca.

Król nie wziął do Sacedon większey zasłony woyskowey iak po inne lata. Lud przyiął go z zapałem, wyprzągł muły i zaciągnął J. K. M. w powozie do miasta.

Na posiedzeniu Stanów dnia 20 b. m. uchwalonem zostało względem publicznego oświecenia, iż w wszystkich Uniwersytetach katedry prawne uczyć maią praw natury, narodów i porządku konstytucyinego, co dotąd było zaniedbanem. Nauka w klasztorach rozciągać się tylko powinna do ich nowicyuszów, a reszta młodzieży uczyć się ma w szkołach publicznych. — Na tymże posiedzeniu uchwalono, iż Król nosić ma tytuł: Króla konstytucyynego. —— Daley roztrząsano wniosek Deputowanego Solano, ażeby śmiałość powstaiących przeciw konstytucyi, iakoteż zdarzenia w Kadyxie i Saragossie, tudzież ociąganie się Biskupów, a mianowicie Biskupa Orihueli, nakazania Plebanom ogłaszania ludowi z ambon konstytucyi, ukaranem zostało stosownie do 308 artykułu konstytucyi. Minister spraw wewnętrznych rzekł w zabranem głosie: Gdyby nawet powątpiwano o talentach Ministrów, tedy ich gorliwość, czyste zamiary i miłość do oyczyzny odeymuią wszelkie podeyrzenie. Rząd zachowuie konstytucyyną czuyność nawet nad przedmiotami, o których Solano wspomina; lecz te idą przepisanym sposobem, którego żaden uboczny wpływ przerywać nie powinnien. — Hr. Toreno zgadzał się z zdaniem Ministra i sądził, iż każdy nadzwyczayny i przeciwny konstytucyi środek iest zarówno dla nieprzyiaciół i przyiaciół niebezpiecznym, ponieważ iest samowolną bronią, którey iak przeciw iednym, tak przeciw drugim użyć można. Zresztą tak mało iest niechętnych i tak słabe są ich siły, iż wcale na uwagę nie zasługuią. — Minister sprawiedliwości dodał ieszcze: iż ieżeli Biskup Orihueli nie uczyni, zaraz zadosyć rozkazom Królewskim, tedy utraci swoią dostoyność. — Minister woienny oświadczył, iż woyskowe dochodzenie rzeźi w Kadyxie przez wielu tylko i o podal od siebie mieszkaiących świadków spoznionem dotąd zostało. — Poczem wniosek P. Solano został iednomyślnością odrzucony.

Na posiedzeniu dnia 21 doniosł Minister spraw wewnętrznych Stanom, iż tak zwana Apostolska junta (przeciw konstytucyi) rozwiązała się i członki iey do Portugalii uciekły. Sposób myślenia mięszkańców w Galicyi iest przedziwny, i gwardyie narodowe i woyska liniiowe ubiegaią się w utrzymaniu porządku.

(Tak zwana Apostolska junta utworzyła się z zbiegłych z powodu rewolucyi do Portugalii znakomitych osób nad brzegami rzeki Minho, która oddziela Portugaliią od Hiszpanii. Pod tę juntę podeszyli się zbiegowie z batalionu przewodników i do 3000 niechętnych włościan i weszli do Galicyi. Hasłem tych powstańców było: "Bóg i Król,, i wszyscy uzbroionemi byli Angielską strzelbą. Na czele ich znaydował się Lekarz Barcia i Kapitan Bianco, lecz zapewniali, iż Xiąże Jnfantado i inni razem z niem

działaią. Junta Apostolska miała swoie siedlisko w Tuy. Na wiadomość o poruszeniu rokoszanów wysłano zaraz przeciw nim woyska i junta w Korunnie ogłosiła się za nieustaiącą, przedsiębiorąc potrzebne środki przeciw nim, którzy iak Minister donosł rozpędzonemi zostali.)

Na temże posiedzeniu żądało wielu Deputowanych zaprowadzenia sądu przysięgłych i zniesienia dziesięcin. Oba wnioski odesłane zostały do właściwych kommissyy.

Na posiedzeniu d. 22 Minister spraw wewnętrznych podał Stanom imiona 79 Deputowanych, którzy dnia 12 Kwietnia 1814 podali Królowi prośbę o uchylenie konstytucyi, wymieniaiąc oraz tych, którzy pomarli lub za granicę zbiegli. Zgromadzenie odesłało rzecz tę do wyznaczonéy w tym celu kommissyi.

Pomiędzy gwardyią Królewską zachodzą ciągle ieszcze z powodu politycznych zdań kłotnie. W koszarach ich znaleziono w tych dniach żołnierza kilku pchnięciami zabitego. Wielu officerów żąda uwolnienia i zdaie się, iż cała gwardyia będzie musiała bydź przeistoczoną.

Z Londynu d. 4 Sierpnia.

Gdy Królowa odieżdżała z miasta do nowego mieszkania była nader wesoła. Jechali z nią Pani Hamilton, Doktor Lushington i Ławnik Wood. Droga aż do Hamersmith zapełniona była ludem i rozlegały się po powietrzu radosne okrzyki. W Hammersmith powitała ią szkolna młodzież, a wielu znakomitych Panów odprowadziło ią na koniach aż do Brandenborghouse.

Kobieta podpisuiąca się Jemima proponuie płci swoiey w całym Królestwie składkę na zakupienie srebrnego serwisu i ofiarowanie go Królowey. Gdyby 100,000 kobiet po 5 szilingów (10 Złp.) lub 500,000 po 1 szylyngu tylko złożyły, tedy wyniesie 25,000 Fs. co będzie dostateczną kwotą na sprawienie takowego serwisu. Jedna z wieczornych gazet nazywa to przedziwną myślą, i dodaie tylko, iż należałoby na talerzach kazać wyryć rozmaite podróże i przygody Królowey, a na półmiskach widok iak była przez miasto od ludu ciągnioną i zatrzymała się przed sklepem Ławnika Waithmann.

Nowy kanał nazwany kanałem Regenta łączy wszystkie główne kanały w Królestwie z Tamizą; iest on 9 mil Angielskich długi, zawiera 12 szluz, 37 mostów i kosztował pół milliona funtów, które akcyoniści złożyli.

Listy z zatoki Honduras donoszą pod dniem 27 Maia, iż Kommodorowi Wenezueli Aury nie udał się attak na Truxillo (przy zatoce Honduras) i że z 9 woiennych małych okrętów złożoną swoią eskadrą opanował potem miasto Omoa i twierdzę iego zamknął, ale gdy Hiszpanie dostali posiłki ustąpić i ztamtąd musiał — Przybyły do Valpairoso officer od woyska Bolivara z wyspy Tumara, którą powstańcy opanowali, przywiosł wiadomość że Bolivar poszedł z Pastos do Quito i że z Valpairoso wysłano 2000 ludzi, dla poparcia iego działań.

Od brzegów Menu d. 8 Sierpnia.

Słychać, iż naczelnym Wodzem przeznaczonego do Włoch wielkiego Au-

stryiackiego woyska mianowany iest Jenerał Baron Frimont, pod którym dowodzić będą Jenerał Walmoden korpusem jazdy, a Jenerał Bianchi korpusem piechoty.

W Manheimie zabroniono sprzedawać publicznie wizerunku Sanda.

Gotowiznę, która dla wielu kąpieli w Czechach corocznie do tego Królestwa z zagranicy wchodzi, podaią do milliona Zr.

Włochowie, którzy przeciw Królowey Angielskiey świadczyć maią, przebieranemi są w Woerden w Hollandyi na sposób Angielski.

Słychać, iż wielu fabrykantów w Niemczech zaniechać chcą swoich fabryk i kapitały swoie włożyć w rolnicze gospodarstwo.

Do Hanoweru nadeszło urzędowe doniesienie, że N. Król nie odwiedzi tego lata swoiego Hanowerskiego Królestwa, poczem zaprzestano robot około pałacu Herrenhausen. — Słychać, iż Krolowa Angielska na swoią obronę chce sprowadzić świadków nietylko z Niemiec, ale i z Lewantu.

O rzekomem poiednaniu się Ali Baszy Janiny z Portą zaczenaią powątpiewać; wieść tę rozszerzyć miały niektóre kupieckie domy. Ali Basza ma bydź od niejakiego czasu chorym i trzyma w Janinie zakładników kilku tysięcy rodzin.

Od granic Hiszpańskich d. 27 Lipca.

Podług kupieckich listów z Barcellony przybył tam Neapolitański okręt, którego dla nowey trzey kolorowey bandery nie chciano do portu wpuścić; ale że znaydował się na nim ajent Rządu Neapolitańskiego, który mieć ma ważne pismo do Króla Hiszpańskiego, dozwolono mu nakoniec wnyiść, lecz niewolno mu rozwinąć nowey bandery, póki nie nadeydzie w tey mierze rozkaz z Madrytu.

Słychać, iż mocne przełożenie Dworu Hiszpańskiego Rządowi Portugalskiemu przeciw utworzoney na granicach Portugalii i Hiszpanii tak zwaney Apostolskiey junty, porządany przyniosło skutek. Rząd Portugalski miał nadgranicznym swoim Gubernatorom posłać rozkazy, aby nadal niedozwalali żadnego zgromadzenia niechętnych Hiszpanów. Zapewniaią nawet, iż zbiegłym do Portugallii Hiszpanom z powodu rewolucyi, zalecono, aby obrali sobie mięszkanie wewnątrz kraiu lub w Lizbonie. Jeżeli te środki, które rzeczywistemi bydź sądzą, potwierdzą się, tedy będą pierwszym ważnem krokiem do poiednania się Portugallii z Hiszpaniią.

Z Kopenhagi d. 5 Sierpnia.

P. Thorwaldsen (sławny snycerz) opuści w tych dniach Kopenhagę i uda się prosto do Warszawy, dla bycia obecnym przy postawieniu pomnika ś. p. Xcia Poniatowskiemu.

N. Król udarował kosztowną z swoią cyfrą tabakierą sprawuiącego tu Neapolitańskie interessa, Kawalera Ambrosio, za dostawienie muzeum Duńskiemu zupełnego zbioru wulkanicznych Neapolitańskich kruszców. Kawaler Ambrosio udał się o ten zbior do Professora Monticelli w Neapolu, za co tenże otrzymał od J. K. Mci brylantowy pierścień.

Z Stambułu d. 10 Lipca.

Dotychczasowy Ambassador Angiel-

ski, Kawaler Liston, opuścił d. 7 b. m. Stambuł i udał się na czekaiącą na niego w Tenedos fregatę, która go do Genui zawiezie. Na pożegnalnem posłuchaniu udarował go W. Sułtan wedle zwyczaiu tabakierą, szacowaną do 20,000 piastrów.

Porta zachowuie zupełne milczenie względem zdarzeń w Albanii. Przychodzące tu z owych okolic doniesienia sprzeciwiaią się iedne drugiem i oczewiście są zmyslonemi. To tylko prawda, że Ali Basza zostaie w nay lepszych stosunkach z wysokiemi władzami wyspj Jońskich. Sześciu okrętom Porty nie dozwoliła krążąca przed Itaką Angielska fregata wniyścia do tego portu, ieżeli nie okażą na to pozwolenia od Angielskiego posła w Stambule. Reiseffendy żalił się mocno na to, lecz odebrał odpowiedź od Kawalera Liston, że to nie wpuszczenie gruntuie się na zezwoleniu Porty, iż z powodów ostrożności zdrowia, okręty Porty wnagley tylko potrzebie mogą bydź do portu Ceri go wpuszczone. Reiseffendy utrzymywał, iż ten przypadek niema mieysca gdy idzie o upokorzenie buntownika. Po nieiakich układach wydał nakoniec Kawaler Liston wyszłey potem ztąd eskadrze pozwolenie, iż może do Jońskich portów zawiiać.

Mamy tu niezawodną wiadomość, że Ali Basza wyprawił do iednego z wielkich Dworów dwoch deputowanych, dla dowiedzenia się iakiey pomocy mogliby Grecy spodziewać się, gdyby chcieli wybić się z pod iarzma Tureckiego.

Z Rio Jeneiro (w Brazylii) d. 4 Maia.

Przybycie tu Lorda Beresford po 29 dniowey żegludze z Lizbony, było wcale nie spodziewane. Przez niego odebraliśmy tu pierwszą wiadomość o zaszłey w Marcu w Hiszpanii rewolucyi.

Podług ogłoszonego w Buenos-Ayres urzędowego doniesienia ajenta Niepodległych w Paryżu, zdaie się, że proiekt osadzenia na tronie rzeki Plata byłego Królewica Etruryi, a teraźnieyszego Następcy Xięstwa Łukieskiego, pochodzi od Jenerała Dessoles, który chciał go dopiero w tenczas udzielić Ludwikowi XVIII. gdyby miał pewność, iż Rząd Buenos-Ayres nań zezwoli.

Od wyższego Renu d. 5 Sierpnia.

(Z Gazety Hamburgskiey.)

Gabinet Francuzki zwłoczy oświadczenie swoie względem zaszłych w Neapolu zdarzeń, poki nie odbierze wiadomości jak te zdarzenia w Wiedniu są uważane. Mowią, iż Austryia posela 80,000 woyska do Włoch, częścią dla zasłonienia tamteyszych swoich posiadłości, częścią dla wsparcia Papieża i nakoniec, ieżeli można, dla przytłumienia rewolucyi w Neapolu, gdyby się tam znaczna przeciw niey odezwała partyia. Niektórzy sądzą, iż celem rewolucyi w Neapolu iest utworzenie z wszystkich kraiow iednego królestwa, i że szlachta wielu kraiów Włoskich sprzyia temu planowi. Twierdzą także, iż gabinet Austryiacki w poufalnem piśmie zachęca Dwory Francuzki i Londyński, aby swoim Posłom w Neapolu nie posełały nowych pełnomocnictw, ponieważ przekonany iest, że nie lud, ale woysko pragnęło i zrządziło tę rewolucyią. Jedno z poselstw zagranicznych zostało w Neapolu znieważone. W niektórych okolicach Włoskich pozrucano herby.

DODATEK
DO Nro 68.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 23 SIERPNIA 1820 ROKU WE SRODĘ

Z Wiednia d. 12 Sierpnia.

Nayiaśnieysi Cesarstwo raczyli d. 3 b. m. odwiedzić tuteyszą C. K. porcelanową fabrykę i obeyrzeć wystawiony na widok publiczny przepyszny porcelanowy dessertowy serwis, który J. C. K. M. kazał zrobić na podarunek dla Xcia Wellingtona. NN. Cesarstwo oświadczyli tak dyrekcyi tey rękodzielni, jako też artystom za wynalezienie i uskutecznie tego pięknego dzieła kunsztu ukontentowanie swoie, i raczyli ieszcze inne kunsztowne roboty tey rękodzielni obeyrzeć.

Mięszkancy znaczney części Cyrkułu Bruk doznali d. 23 Lipca okropney powietrzney klęski. Wieczorem między godziną 8 i 9 zaczęły się czarne ściągać chmury, a w kilka minut powstała straszna burza; ryczał okropnie wicher, nastąpiła wielka ciemność, którą krzyżuiąca się tylko błyskawica obiaśniała; ustawiczne bicie piorónów, stuk gradu w wielkości gołębiego i kurzego iaia, brzęk rozbitych okien, trzask pozrywanych okiekienic, dachówek i gontów, krzyk ludzi i ryk bydła przerażały strachem każdego i odeymowały mu przytomność. Nie trwał długo ten przerażaiący widok; za kilka minut uspokoiło się wzburzone powietrze; ale przez ten krótki czas zrządziło nieocenioną szkodę niezliczoney liczbie pracowitych mięszkańców. Wszystko aż do trawy wytłukł grad i przysypał; owoce i liście z drzew pobiiał; wiele ptastwa i zwierząt pozabiiał; z ludzi iednak nikogo nie zabił, ale znacznie pokaleczył. Rzeczona burza rozciągała się na kilka powiatów powyższego cyrkułu, z których dwa naywięcey ucierpiały, i wystawić sobie można iak w smutnym zoeyduią się stanie mięszkancy, którzy w iedney chwili całoroczniey nadziei pozbawionemi zostali.

Z Bruxelli d. 7 Sierpnia.

Hrabina Survilliers (małżonka Józefa Bonaparte) przybyła tu z obiema swoiemi córkami na mięszkanie.

Onegday przybył tu z Włoch Angielski goniec, zkąd wiezie 3 świadków przeciw Królowey Angielskiey.

Z Batawii nadeszła wiadomość pod d. 17 Marca, iż gdy Boeginezowie w Rio

przy Malacca odrzucili wszelkie układy do zgody, woyska nasze musiały przeciw nim rozpocząć nieprzyiacielskie kroki. D. 29 Stycznia Major Krieger uderzył na ich twierdzę i za pomocą wodą brygu Jerena opanował ią. Boeginezowie utracili wiele ludzi; z naszey strony zginęło tylko 7, a 13 wraz z Kapitanem Köningsdörffer było ranionych. Potem ogłoszone zostało powszechne przebaczenie.

ROZMAITOSCI

Admirał Sidney Smith użył dowcipnego przerobienia kaleidoskopów na dopięcie celów ludzkości. Kazał robić kaleidoskopy, które pomiędzy rozlicznemi przedmiotami wystawiaią zawsze oku moralną naukę z Korana pismem Arabskim, iak n. p. że niewolno ludzi sprzedawać; że bez Boga niema żadney na ziemi władzy; że wszyscy ludzie są braćmi, i t. d. P. Sidney Smith, który posiada obszerne związki w Lewancie, posłał wiele takowych kaleidoskopów różnym Baszom i Konsulom Europeyskim, ażeby ie karawanami w różne okolice rozesłali, dla oświecenia niewiadomych ludzi krótkiemi, ale iasnemi z własney ich świętey Xięgi naukami i zbliżenia ich do cywilizacyi.

P. Sales w Vezier we Francyi i PP. Cadet de Vaux, Chemik, i Molard, Rolnik, zalecaią bardzo, aby nie czekać z żytem aż zupełnie dostoi, ale go wcześniey na około 8 dni przed dostaniem żąć. Tym sposobem ochroni się żyto nietylko od uszkodzenia, iakiemu w tym czasie przypadkowo popaść może, ale nadto ziarno będzie grubsze, pięknieysze i obfitsze w mąkę, a nadewszystko wołki nigdy go się nie chwycą. Wszystko to okazało się doświadczeniem ztwierdzone.

Od dawnego czasu chciano poznać dzikich ludzi wewnątrz wyspy Newfoundland, ponieważ sądzono, że są potomkami dawniey osady albo Celtów, albo Normanów, którzy na długi czas przed Kolumbem w tey części Ameryki osiedli. Nadaremnie usiłowali Anglicy zbliżyć się do tych dzikich ludzi, zaraz na widok Anglika uciekali. W r. 1819 doścignęli iednak iedną ich kupę, ale żadnym sposobem zabrać się nie dozwolili i wszczęła się walka, w którey Anglicy zabili iednego dzikiego człowieka, a żonę iego pochwycili i z sobą zabrali. Później postanowił Rząd wysłać wyprawę, dla zbliżenia się iakim bądź sposobem do tych dzikich ludzi; lecz naynowsze listy pod dniem 5 Lipca r. b. z Newfoundland donoszą, iż ta wyprawa nie dopięła pożądanego celu. Kapitan Buchan odpłynął na woiennym okręcie Grasshopper, zabrawszy nań żonę zabitego dzikiego człowieka, która miała służyć za tłumacza, dla zbliżenia się do iey ziomków, i dostał się w Grudniu na rzekę tey części wyspy. Lubo wspomniona żona dzikiego w drodze umarła, udał się iednak Kapitan Buchan z swoiemi ludźmi na saniach w głąb wyspy zabrawszy z sobą zwłoki zmarłey dzikiey, i przybywszy na mieysce, w którem iey mąż zabity został, kazał ie obok niego przyozdobione wstęgami pogrzebać. Jeździł ieszcze Buchan przez 40 dni po wyspie, a nieznalazłszy żadnego śladu tych Indyianów, powrócił nazad. Nie można było dowiedzieć się z pewnością, czyli prze-

nieśli się do inney części wyspy, czyli też od Eskimosów, którzy dla zabrania ich fater, zawsze ich zabiiali, wytępionemi zostali.

X. Pradt wydał znowu świeżo dzieło pod tytułem: *O teraźnieyszey rewolucyi Hiszpańskiey i o iey skutkach* (de la révolution actuelle de l'Espagne et de ses suites). Dziełu swemu dał taką dewizę: *L'injustice à la fin produit l'indépendance* (Niesprawiedliwość rodzi w końcu niepodległość.)

Swiatły ten Pisarz przewiduiący przyszłość i umieiący dawać zdanie o teraźnieyszości, uważa i sądzi ten wypadek okiem znaiącego się polityka, i wyciąga z niego skutki ważne, takie tylko Pisarz gruntowny nauczony doświadczeniem, z przykładu wzruszonego ledwie nie całego świata, wyprowadzić może. Rzuciwszy w wstępie okiem na pole będące przedmiotem iego zastanowienia, i okazawszy co sobie pisać zamierza, kreśli w żywym opisie charakter i skutki rewolucyi Hiszpańskiey. Okazuie naprzód: ile z wewnętrznych i zewnętrznych stosunków Hiszpanii wypływało przyczyn tey zmiany, która prędzey lub poźniey koniecznie nastąpić musi ia; powtore, gdzie właściwie o powodach istotnych rewolucyi iest mowa, zastanawia się Pisarz nad woyskiem, ile to miało wpływu na zmianę stanu politycznego Hiszpanii; potrzecie, przebiega oba pierwsze peryiody panowania Ferdynanda VII. w których rewolucyi nasienie rzucone było; poczwarte, oznacza gruntownie, i przepowiada bardzo stosownie, iakie skutki z rewolucyi Hiszpańskiey spłyną na samęż Hiszpaniią, na stosunki z osadami, na Amerykę, na handel świata, na układ polityczny wszystkich kraiów, a szczególniey Europy; popiąte nareszcie, gdzie iest pytanie: Co ieszcze w Hiszpanii czynić wypada? rozbiera Xiądz Pradt zasady konstytucyi Stanów (Cortes,) śledzi iey ducha i przeznaczenie, a okazawszy z iedney strony iey zalety, bardzo delikatnie i zręcznie wytyka wady, które w zasadach rządu spostrzegać się daią, a które zapewne poprawią Stany świeżo w tym celu zebrane. — Dzieło to tak ważne i tak gruntownie pisane, zostało iuż w Lipsku na Niemiecki ięzyk przełożone.

— Tenże niespracowany Xiądz Pradt wydał także dzieło: O obiorach *(de l'affaire des élections)* które policyia zabrała; drugie zaś o świeżo ukończonym powtornym Kongressie Wiedeńskim, bliskie iest ukończenia.

Ziawiło się w Dreznie w tym roku nowe pismo peryiodyczne dla kobiet, pod tytułem Iduna. Wydawcami tego pisma są dwie kobiety, Helmina Ehezy i Fanny Tarnow. Autorki tak się z zamiaru swego tłumaczą:

"Myśl wydawania pisma peryiodycznego przez kobiety dla kobiet iest bardzo naturalna, i cel iey bardzo iest widoczny, dla tego za zupełną nowość uchodzić nie może; przytem wydawanie takiego pisma w czasach naszych iest bardzo ważne a można powiedzieć potrzebne. Polecamy się łaskawey opiece oyczystych naszych literatek, a tym sposobem spodziewaiąc się dobrocią i gustem zaiąć, spokoynie i wytrwale doydziemy celu, który sobie zamierzamy. Chętnie troskliwa matka córce swoiey pisemka tego do czytania użyczy; a tak nie ie-

dno poważne słowo nauki z miłością przyięte będzie; powaga bowiem i prawda zdobią serce kobiety, a w iey ustach iest miłość. Pismo nasze obeymuie także przedmioty, iakiemi się chętnie trudnią szlachetnie zrodzone niewiasty, albowiem do nich wyższe ukształcenie umysłu i istoty kobiet należy. Oby przez świeże i czyste ozdoby tyle podobać się mogło, ile przyiemna wiosna przez ofiarę kwiatów swoich, i oby tak mile przyiętem zostało, iak z szczerey miłości wypływa!,,

Dnia 21 i 22 *Sierpnia* 1820.
Cena zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł. gr.	2. Zł. gr.	3. Zł. gr.	4. Zł. gr.
Pszenicy	16 —	15 —	14 —	13 —
— Żyta	10 —	9 15	9 —	8 15
— Jęczmienia	6 15	6 —	5 15	5 —
— Owsa	6 15	6 6	6 —	— —
— Jagieł	22 —	20 —	18 —	17 —
— Grochu	8 —	7 15	7 —	6 —
— Rzepaku	18 —	16 —	15 —	— —

W Gdańsku dnia 11 *Sierpnia.*
Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	660	do	920.
Żyta	— —	420	—	460.
Jęczmienia	— —	260	—	300.
Owsa	— —	240	—	260.
Grochu	— —	500	—	520.

Bieg Pieniędzy
W Krakowie d. 21 *Sierpnia.*

Czer. Zł. Holl. monetą Courant Złp.	19	gr. 16
— detto Cesarski . . . . — .	19 —	10
Fryd. Pruskie . . . . . — .	34 —	—
Luidor . . . . — .	37 —	—
Złoto frankowy . . . . . — .	32 —	15
Szeiny Wiedeńskie za 100 — .	250 —	—
Złoty ryński Szeinami · — .	1 —	21

TEATR NARODOWY

W przeszły Czwartek, 24 Sierpnia, Towarzystwo Aktorów Narodowych ze Lwowa przybyłe, przedstawi Operę w 2 aktach z Muzyką Karola Kurpińskiego, pod nazwiskiem: ZAMEK NA CZORSZTYNIE, którą poprzedzi Komedyia pod nazwiskiem: PROBA PRZEZ OGIEN. Między aktami grać będzie na skrzypcach JP. Serwaczyński Polones Maysedera.

Od Niedzieli przyszłey, to iest: od dnia 27 Sierpnia, każdy Spektakl zaczynać się będzie z uderzeniem godziny 7mey.

DONIESIENIA

Jan Chrz: Zentek uwiadomia Przeświatną Publiczność, iż mu nadszedł Transport prawdziwego Londyńskiego Porteru, którego cena dla prędszego odbycia zniżoną została. Jedna butelka zwyczayna kosztuie bez butelki złp. 1 gr. 15 z butelką 6 gr. więcey. Jedna butelka koszowego złp. 2 gr. 15 a butelką 12 gr. więcey. Skład Porteru iest w handlu pod Konikiem Nr. 498 w Rynku wpodle Hotelu Drezdeńskiego.